

Statsministeren afslører, at hun ikke forstår økonomisk vækst

Børsen den 4 oktober 2023

Statsminister Mette Frederiksen har på det seneste advaret danskerne om, at vi skal arbejde mere. Hun har for eksempel beskrevet arbejdsudbud som "den nye valuta" i dansk politik, og på DI Topmødet i Herning forleden uddybede hun sit syn på tingene.

Frederiksen sagde, at "det er den høje arbejdsmoral, der har skabt vores velstand, det er den, der skaber vores muligheder. Det er sådan set dét og ikke så meget andet, der har skabt Danmark".

Udtalelserne er nationaløkonomisk nonsens og afslører desværre, at Frederiksen slet ikke forstår, hvad der driver økonomisk udvikling.

Det er meget enkelt at illustrere problemet i statsministerens forståelse af vækstprocesser.

Hvis regeringen fik held til at få danskerne til at arbejde to hele uger - 74 timer - mere om året, ville det øge det samlede arbejdsudbud med 5,4 pct. Det svarer til blot 3,5 års almindelig økonomisk vækst, selv med Danmarks lave vækstrate på 1,5 pct. om året.

Alternativt kunne man på bare fem år og et kvartal hente samme gevinst, hvis reformer hævede vækstraten med et enkelt procentpoint til 2,5 pct. Selv hvis det udelukkende var det private erhvervsliv, der blev mere produktivt, ville det tage otte år at hente samme gevinst via vækst, som to hele arbejdsuger for alle danskere giver.

Vores egen moderne økonomiske historie demonstrerer også, hvor uinformeret Frederiksens syn på udvikling er. Danmarks økonomi voksede samlet 32,6 pct. pr. indbygger, fra Poul Nyrups reformer begyndte at slå til i 1994, indtil Frederiksen blev statsminister i 2019.

Kun 1,3 procentpoint af de 32,6 kom fra øget arbejdsudbud, selvom Nyrups arbejdsmarkedsreformer var en succes. De andre 31,3 pct. er en konsekvens af, at danskerne i dag leverer meget mere værdi pr. arbejdstime.

Ingen innovation Udfordringen er, at mens forskning i økonomisk vækst og økonomisk historie meget tydeligt viser, at langsigtet udvikling altid kommer fra øget innovation og mere produktivitet - at man får mere værdi ud af hver arbejdstime, hver maskine, eller hver enhed energi - kan politikerne ikke aktivt skabe innovation.

Det er derimod både synligt og muligt, omend ikke kønt eller populært, at tvinge folk til at arbejde mere. De lette løsninger er politisk synlige, men giver meget lidt, mens de effektive løsninger kommer fra at fjerne politik fra samfundets vækstproces.

Et stærkt og politisk uafhængigt retsvæsen, let og fleksibel regulering, der for eksempel beskytter miljøet uden at tvinge virksomheder og borgere til at gøre det på én bestemt måde, og udbredt

frihed for både forskere og borgere er nødvendigt for at fremme innovation. "Public choice"-problemet i det er blot, at der ingen rolle er for Frederiksen, Ellemann eller andre politikere i den proces.

De fristes derfor til igen at vælge vækst uden produktivitet - og det hører hurtigt op. Det tredje problem er, at jo flere indtægter systemet genererer for staten, jo større incitament har regeringen til at beholde det. Et vurderingssystem, det på sigt bliver meget dyrt for danskerne, er derfor i særlig grad i regeringens interesse.

En del af tragedien er således, at et åbenlyst elendigt system, som danskerne ikke kan klage over, er politisk attraktivt af samme grund.

Havde Folketinget interesse i danskernes private velfærd og fremtidige vækst, ville de skrotte systemet og starte forfra med en ny form for boligbeskatning.

Christian Bjørnskov